

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-2

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54

Vě umě 3

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editor, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Kovový závěsek ve tvaru zvířete (viz obr. 5 na str. 136)
Metallic animal figurine pendant (see Fig. 5 on page 136)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

V interiéru presbytáře kostela byly v roce 2012 realizovány tři archeologické sondy (S1 – S3; obr. 114). Důležité zjištění představuje zachycení části původního pohřebiště, předcházejícího výstavbě stávajícího kostela sv. Martina z let 1802–1803 a vázaného k původnímu patrně dřevěnému kostelu, poprvé v písemných pramenech připomínanému k roku 1276 (Prix 2004; Hosák 2004, 756; Kronika farnosti Pustá Polom). Stavební pozůstatky původního středověkého kostela nebyly v rámci výzkumu zachyceny, dle předpokladu Dalibora Prixe se však měl nový kostel stavět v blízkosti dosavadního, nikoliv na jeho místě. V době výstavby nového kostela tak mohl původní kostel nadále sloužit svému účelu, a teprve po dokončení novostavby byl tento rozebrán. Výzkumem bylo zachyceno základové zdivo jihovýchodního nároží, jižní a severní obvodové zdi presbytáře, narušující horizont pohřbů nacházejících se na hřbitově kolem původního kostela (obr. 115). V presbytáři nového kostela nebyly objeveny žádné interiérové pohřby, plně v souladu s nově nastoupenou praxí vycházející z císařských dekretů z 80. let 18. století. V interiéru presbytáře se dobře dochoval stavební horizont představovaný vrstvami stavebního odpadu (cihlový prach, fragmenty cihel a malty). V rámci tohoto souvrství byla zachycena rovněž popožárová planýrka, související patrně s požárem krovy novostavby kostela v listopadu roku 1803 (Kronika farnosti Pustá Polom). Tyto vrstvy tvořily podklad pro oltářní stupeň, zhotovený nejprve ze dřeva, později z cihel.

František Kolář

Literatura

Hosák, L. 2004: *Historický místopis země Moravskoslezské*. Praha: Academia.

Prix, D. 2004: *Pustá Polom*. Nepublikovaný strojopis kapitoly do připravované publikace Umělecké památky Moravy a Slezska.

Výpis z kroniky farnosti Pustá Polom [online] [cit. 23. 2. 2014]. Dostupné z: http://farnostpp.budnet.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=52:vypis-z-kroniky-farnosti-pusta-polom&catid=42:vypis-z-farni-kroniky&Itemid=54

Resumé

Pustá Polom (Bez. Opava), Martinskirche. Neuzeit. Kirche. Rettungsgrabung.

RAKOVÁ U KONICE (OKR. PROSTĚJOV)

„Dolní padělky“, „Za humny“, „Niva“. Středověk, novověk. Sídliště?. Povrchový sběr.

Lokalizace: trať „Dolní padělky“ – plocha mezi body: 1) X = 1118112, Y = 568349; 2) X = 1118165, Y = 568270; 3) X = 1118331, Y = 568381; 4) X = 1118276, Y = 568471 (S-JTSK); trať „Za humny“ – plocha mezi body: 1) X = 1118072, Y = 568436; 2) X = 1118091, Y = 568452; 3) X = 1117942, Y = 568733; 4) X = 1117918, Y

= 568725 (S-JTSK); trať „Niva“ – bod v okruhu 50 m: X = 1118455, Y = 568865 (S-JSTK).

Během rekognoskace terénu prováděné v jarních měsících roku 2011 na polích na katastru obce Raková u Konice bylo na plochách vymezených výše uvedenými souřadnicemi zjištěno několik nápadných kumulací keramiky. V trati „Dolní padělky“ byly nalezeny 3 fragmenty z nádob s příměsí tuhy datovatelné do průběhu 2. poloviny 13. století až počátku 14. století. Další 3 kusy zlomků pocházejí z nádob ze 14. století, a to typických pro olomoucký keramický okruh, neboť jde o běžovožlutou písčitou, tzv. „krupičkovou“ keramiku. 1 kus výduti je datovatelný do 15.–16. století a jedná se o fragment nádoby loštického typu s charakteristickými puchýřky. Další 15 kusů keramiky je datovatelných rámcově do období novověku. Bylo nalezeno též několik vzorků vápence, tudíž nelze vyloučit možné zpracovávání této suroviny v nejbližším okolí. Další 2 kusy keramiky s výraznou příměsí tuhy pochází i z prostoru jihovýchodně od souřadnicemi vymezené plochy, avšak stále náležející do trati „Dolní padělky“. Pocházejí z polohy nacházející se blízko vodoteče. Ze stejného prostoru pochází i cca 13 kusů novověké keramiky, včetně malého fragmentu neglazovaného kachle. Z tratě „Za humny“ z prostoru vymezeného výše uvedenými souřadnicemi pocházejí 2 kusy keramických zlomků s příměsí tuhy a opět 3 kusy tzv. „krupičkové“ keramiky ze 14. století. Další 5 kusů keramiky náleží časově do období novověku. Z trati „Niva“ (okolí vymezeného bodu), z místa prameniště menší vodoteče, pochází 1 kus „krupičkové“ keramiky typické pro 14. století a olomoucký keramický okruh. První zmínka o obci Rakové je z roku 1276 (de Racowe; Hosák, Šrámek, 1980, 359).

Karel Faltýnek, Pavel Šlézar

Literatura

Hosák, L., Šrámek, R. 1980: *Místní jména na Moravě a ve Slezsku. II, M-Ž. Dodatky, doplňky, přehledy*. Praha: Academia, 359.

Resumé

Raková u Konice (Bez. Prostějov). Mittelalter, Neuzeit. Siedlung?. Oberflächensammlung.

ROSICE (K. Ú. ROSICE U BRNA, OKR. BRNO-VENKOV)

„Plachty“. Středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JTSK 612940.25:1159393.34.

V březnu a dubnu roku 2012 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum na jihovýchodním okraji polní tratě „Plachty“ v souvislosti s výstavbou nového výtlačného vodovodního řádu. Dosud neznámá lokalita

se nachází přibližně 1,5 km severovýchodně od středu intravilánu města a je situována v nadmořské výšce od 316 do 318 m, na úpatí členitého severozápadního svahu, který klesá z vrchu Hvízdalka (442,4 m n. m.) k levé straně nivy Řičanského potoka. Její přesná poloha je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-02, určena krajními body o souřadnicích 50:350 a 54:351 mm od Z:J s. č.

V uvedeném místě byly zachyceny pozůstatky 2 staveb s podlahou částečně zapuštěnou pod úroveň terénu, základy vyzděnými z lomových kamenů a otopným zařízením. Jednu z nich je možné na základě získaného keramického zlomku datovat rámcově na přelom raného a vrcholného středověku.

Petr Kos, Michal Přichystal

Resumé

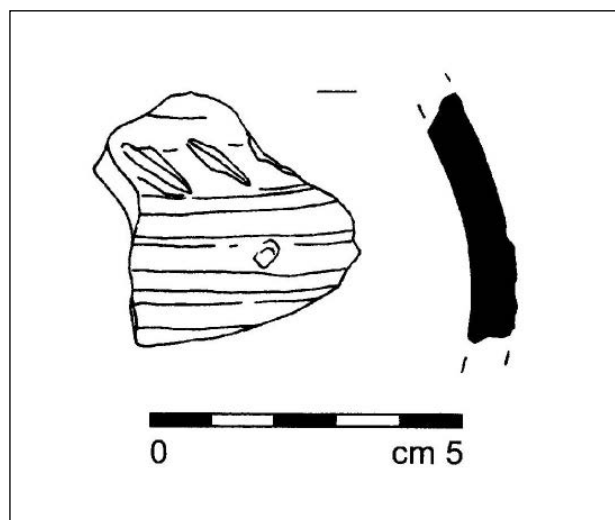
Rosice (Kat. Rosice u Brna, Bez. Brno-venkov). Bei der Rettungsgrabung in der Flur „Plachty“ wurden 2 mittelalterliche Grundlagen der Grubenhäuser entdeckt.

RUDKA (OKR. BRNO-VENKOV)

Střední část intravilánu (mezi domy č. p. 4, 5 a 46). Novověk. Vesnice. Záchraný výzkum.

Lokalizace: S-JTSK 617689.11:1153452.72.

V dubnu roku 2012 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchraný archeologický výzkum ve střední části intravilánu obce (mezi domy č. p. 4, 5 a 46) v souvislosti s výstavbou splaškové kanalizace. Lokalita se nachází v nadmořské výšce okolo 442 m, v údolní nivě po pravé straně říčky Bobravy. Její přesná poloha je na ZM ČR 1:10 000, list 24-32-16, určena bodem o souřadnicích 2:130 mm od Z:J s. č.

Obr. 116. Slavkov (okr. Opava), Lipová ulice. Keramický fragment.

Abb. 116. Slavkov (Bez. Opava), Lipová-Straße. Das keramische Fragment.

Liniové výkopy v uvedeném prostoru porušily asi 1,5 m mocné novověké souvrství, které se zde vytvořilo jak přirozenou sedimentací erodovaného materiálu, tak umělým navážením a vyrovnáváním terénu.

Michal Přichystal

Resumé

Rudka (Bez. Brno-venkov). Bei der Rettungsgrabung im Zentralteil der Gemeinde wurden neuzeitliche Schichten entdeckt.

RYCHVALD (OKR. KARVINÁ)

Kostel sv. Anny, p. č. 305, 319. Novověk. Kostel, hřbitov. Záchraný výzkum.

Ve druhé polovině roku 2012 byl realizován záchraný archeologický výzkum u kostela sv. Anny v Rychvaldu (č. akce Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště Ostrava 34/2012). Při ručním hloubení výkopů pro drenáž a nové okapové svody pracovníci narušili několik hrobů, zbylá část již byla odkrývána pouze archeologickou metodou a za přítomnosti antropologa.

Původní dřevěný katolický kostel zasvěcený taktéž sv. Anně stával jinde – nedaleko bývalého fojtství v místě dodnes uváděného jako tzv. starý hřbitov, cca 0,5 km od současného kostela. S převahou obyvatel protestantského vyznání v 16. století byl v letech 1595–1596 za podpory Bernarda Barského z Baště vystavěn nový protestantský kostel stylově ještě odpovídající pozdně gotickému slohu. Kostel prodělal několik změn; na místě původní sakristie vznikla na konci 19. století kaple Božího hrobu, nová sakristie pak byla vystavěna na opačné, tedy jižní straně. Tyto změny bylo možno postihnout také archeologicky, protože základy nové sakristie narušily starší pohřby. Na hřbitově okolo kostela se pohřbívalo do roku 1908. Hřbitovní zídka byla stržena za německé okupace, stejně jako zanikly veškeré pozůstatky hřbitova; dnes již hřbitov není

Obr. 117. Spytihněv. Začišťování stavebních článků z destrukce kostela v řečišti Moravy.

Abb. 117. Spytihněv. Bereinigung der Bauglieder aus der Kirchedestruktion im Morava-Flussbett.